

Vojenské výrazy spojované s koronavirem

1. 1. 2020 – 31. 7. 2021

T A
Č R

FAKULTA
SOCIÁLNÍCH VĚD
Univerzita Karlova

MUNI
MED Institut
biostatistiky
a analýz

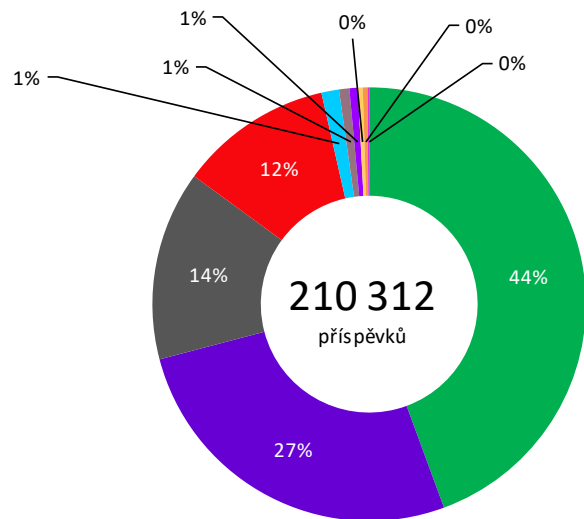
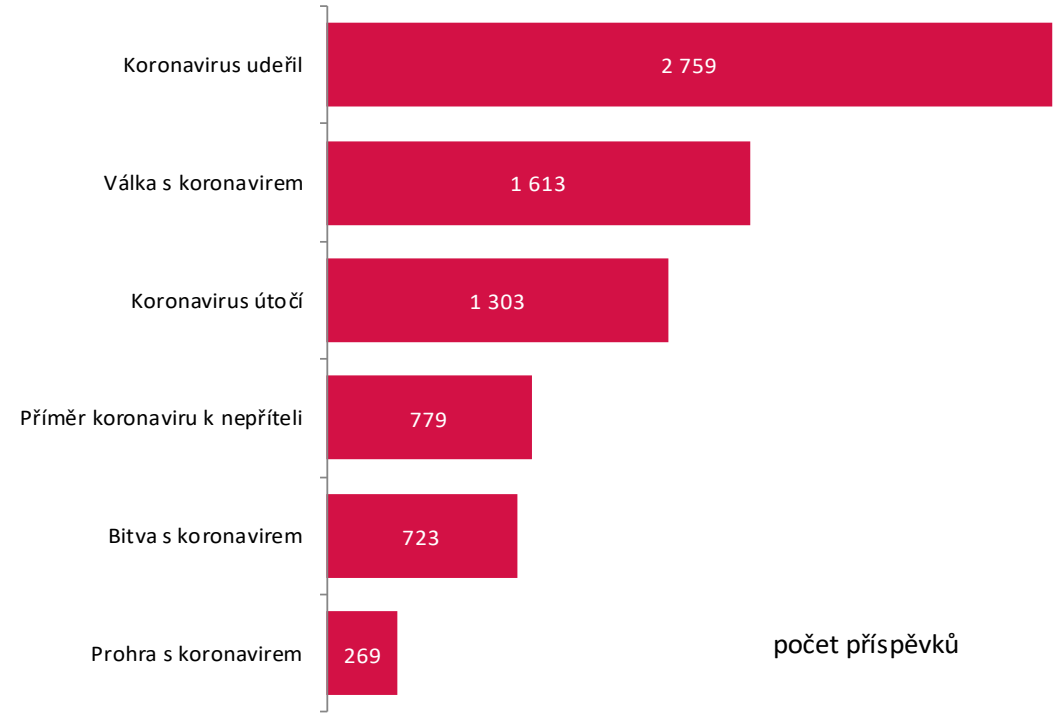
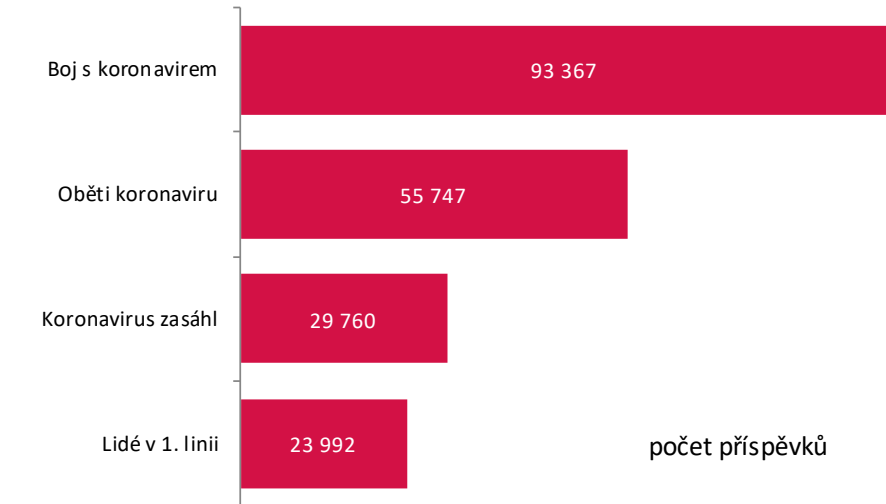

Klíčové závěry analýzy

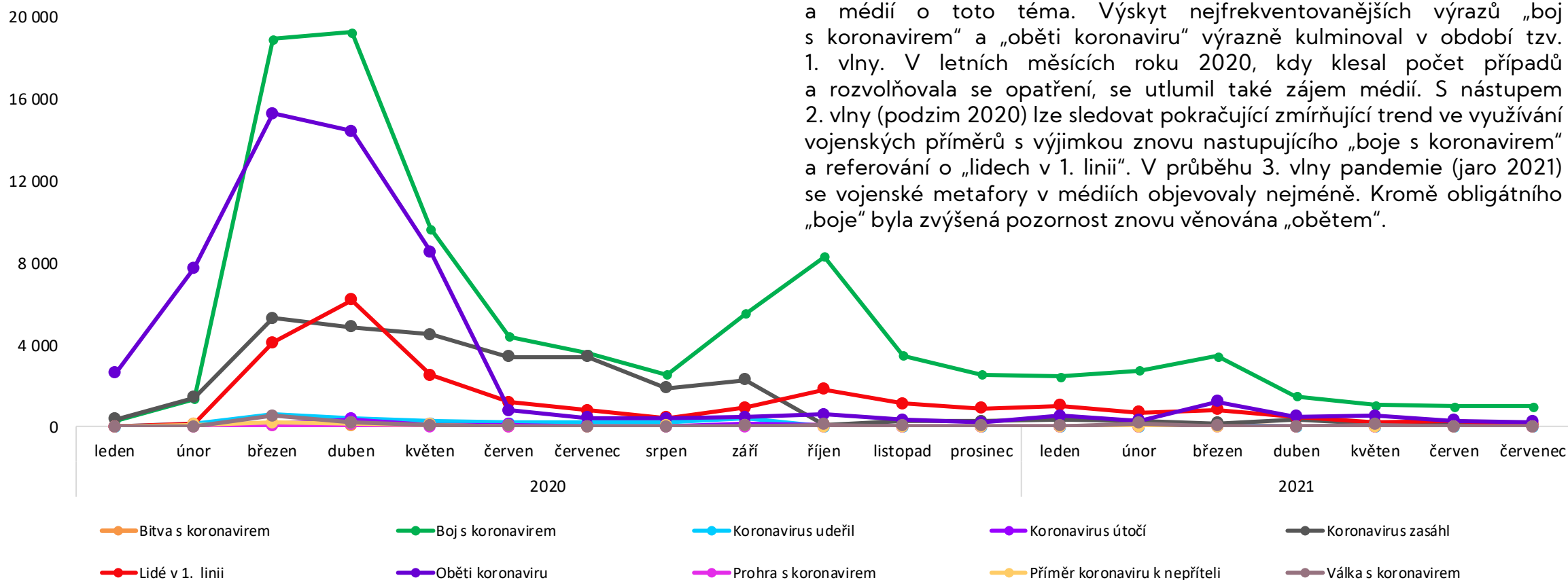
- Analýza se zaměřuje na zmapování výskytu deseti vytipovaných výrazů z vojenské terminologie, které se objevují v mediálním prostoru coby metafory v kontextu zvládnání pandemie nemoci COVID-19. Celkem bylo v českých médiích v období od ledna 2020 do července 2021 zaznamenáno více než 210 tisíc výskytů těchto vojenských metafor.
- Nejčastěji zaznamenané metafory – „boj s koronavirem“ (93 tis. výskytů), „oběti koronaviru“ (56 tis. výskytů) a „koronavirus zasáhl“ (30 tis. výskytů) – jsou ty, které lze nejobecněji aplikovat na jakékoli společensky závažné zdravotní riziko (např. „boj s obezitou“, „oběti autonehod“ apod.) a v mediální terminologii se poměrně často vyskytují i mimo výjimečné události typu pandemie COVID-19. Proto je média, jak je vidět, celkem neproblematicky přijala do běžného slovníku pro referování právě o koronavirové situaci.
- Naopak u některých méně frekventovaných výrazů lze říci, že jsou vyhrazeny pro popis zvládnání nejzávažnějších rizik. Mainstreamová / seriózní média jimi obecně šetří a i politici je ve svých veřejných vystoupeních používají jenom výjimečně, když chtějí silně zapůsobit na veřejnost. Sem patří výrazy jako útok („koronavirus útočí“ – 1,3 tis. výskytů), válka („válka s koronavirem“ – 1,6 tis. výskytů) nebo bitva („bitva s koronavirem“ – 723 výskytů).
- Právě v případě dvou posledně jmenovaných příměrů (válka a bitva), které mají značný dramatický náboj, jsme se blíže soustředili na to, jak rozšířené bylo jejich používání v citacích představitelů napříč českou politickou scénou. Analýza ukázala, že politici v mediálně exponovaných situacích těmito silnými výrazy spíše šetřili. Pokud už některý z nich použil, odrazilo se to v médiích úměrně k pozici daného představitele. Nejčastěji citovaným uživatelem výrazu „válka s koronavirem“ byl premiér Andrej Babiš (120 z celkových 122 výskytů), který jej použil v jednom ze svých hojně sledovaných televizních projevů. Nejčtenějšími uživateli pojmu „bitva“ byli vicepremiér Jan Hamáček (25 z celkových 28 výskytů), který jej vyslovil v reakci na návrh ODS, aby Sněmovna hlasovala o důvěře vládě, a předseda Senátu Miloš Vystrčil (5 výskytů), jenž se v novoročním projevu v lednu 2021 zmínil o tom, že „na jaře Česko první bitvu s koronavirem vyhrálo a koupilo si tak čas, vláda ale na podzim zaspala“. Svou roli výrazných „opinion makerů“ potvrzovali v souvislosti s koronavirem také prezidenti Zeman a Klaus. Jejich výroky o „válce“ v souvislosti s pandemií COVID je vynesly na přední příčky našeho žebříčku.

Vojenské metafory

- Boj s koronavirem
- Oběti koronaviru
- Koronavirus zasáhl
- Lidé v 1. linii
- Koronavirus udeřil
- Válka s koronavirem
- Koronavirus útočí
- Příměr koronaviru k nepříteli
- Bitva s koronavirem
- Prohra s koronavirem

Vývoj medializace vojenských metafor

Vývoj četnosti užívání vojenských metafor souvisí s vývojem samotné pandemie a odráží zjevně také proměnu zájmu veřejnosti a médií o toto téma. Výskyt nejfrekventovanějších výrazů „boj s koronavirem“ a „oběti koronaviru“ výrazně kulminoval v období tzv. 1. vlny. V letních měsících roku 2020, kdy klesal počet případů a rozvolňovala se opatření, se utlumil také zájem médií. S nástupem 2. vlny (podzim 2020) lze sledovat pokračující zmírňující trend ve využívání vojenských příměrů s výjimkou znovu nastupujícího „boje s koronavirem“ a referování o „lidech v 1. linii“. V průběhu 3. vlny pandemie (jaro 2021) se vojenské metafory v médiích objevovaly nejméně. Kromě obligátního „boje“ byla zvýšená pozornost znovu věnována „obětem“.

Politici používající vybrané vojenské výrazy

TOP média podle GRP

Vojenské metafory ve skupinách médií

6 384

Bulvární média

95 494

Celostátní a regionální deníky

7 134

Ekonomická média

1 276

Komerční rádia

4 439

Komerční televize

9 576

Veřejnoprávní média

4 285

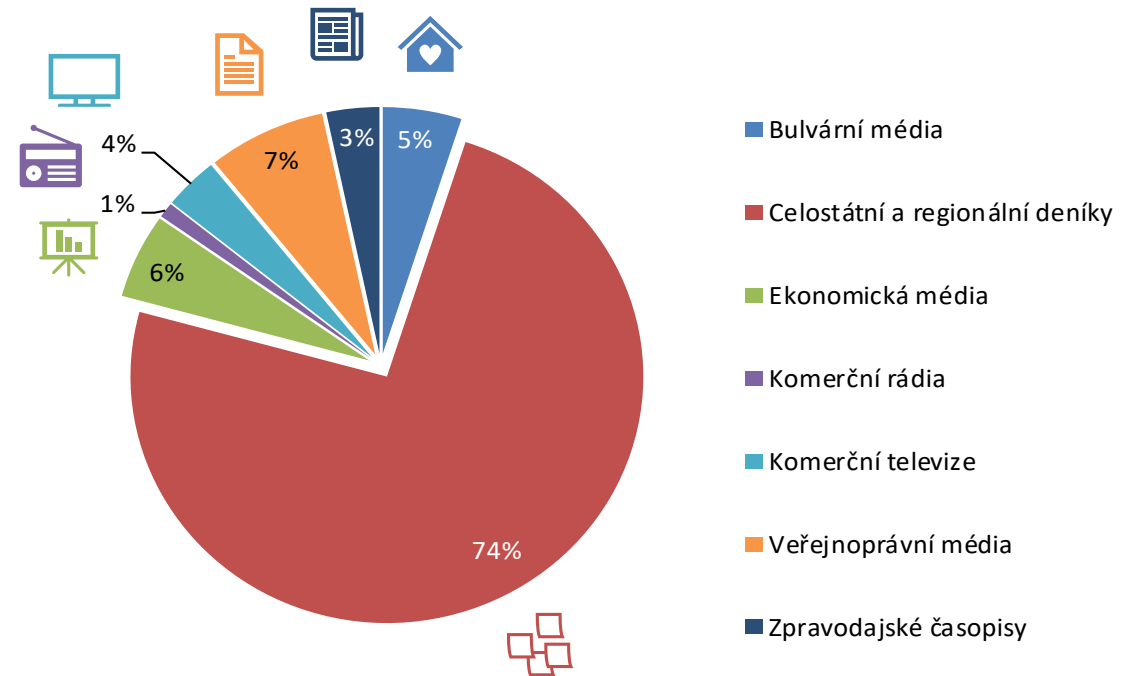

Zpravodajské časopisy

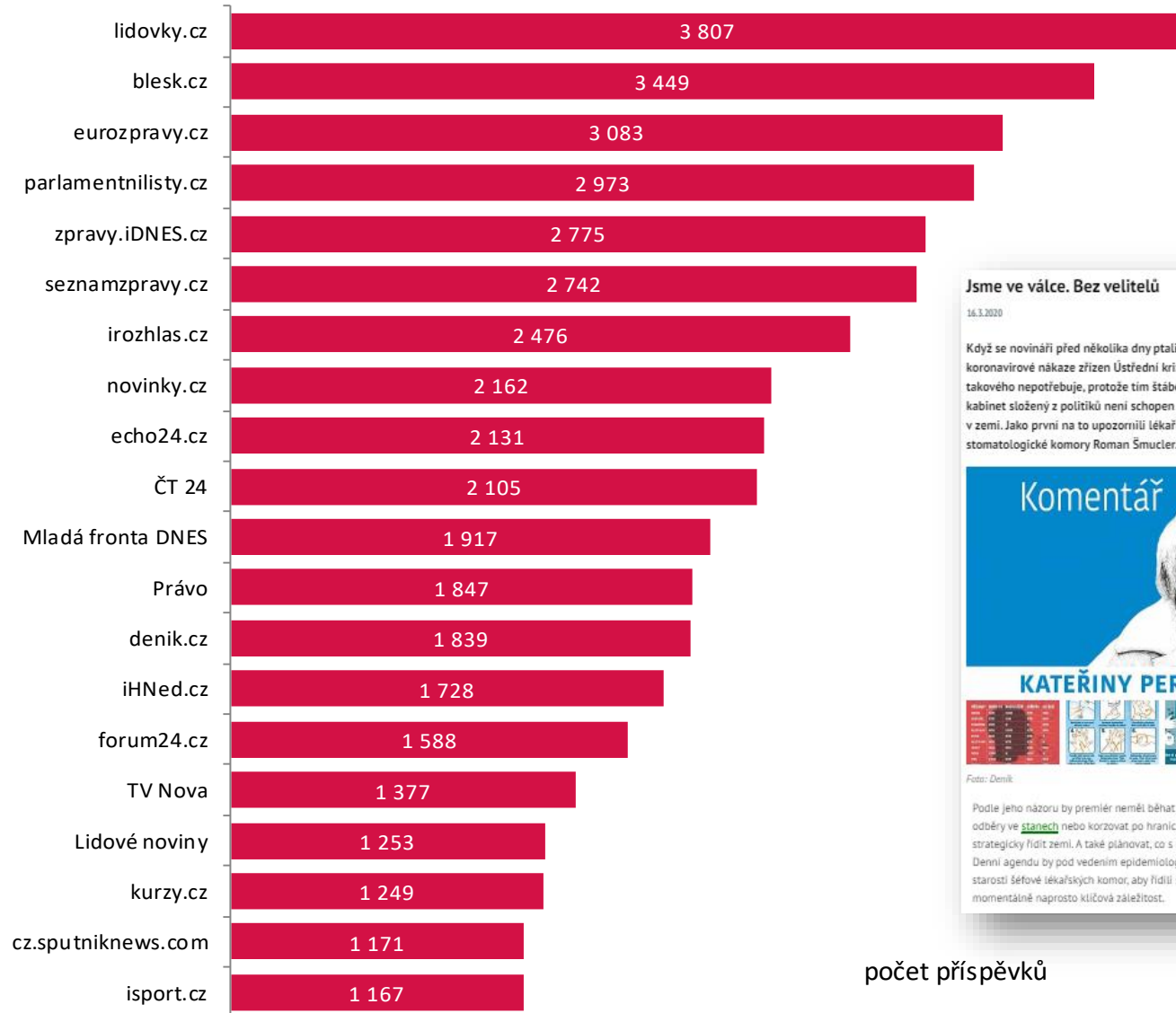
128 588

CELKEM

Média s výskytem vojenských metafor

počet příspěvků

Havlíček: Nechystáme se před Vánoci zavřít obchody. A válku s koronavirem prohráváme

TAKLE ŽE VYPADÁ VÁLKA?

PRIDAL TK SOBOTA 06 BŘEZEN 2021 - 03:50:51

Kdyby byli po českých městech rozmístěni odstřelovači a zabíjeli lidi rychlostí zhruba dva za hodinu, což je rychlost, jakou za poslední rok v průměru umírají covidoví pacienti, předseda vlády by svolal mimořádnou bezpečnostní poradu a vypracoval plán. Byly by povolány zvláštní policejní nebo vojenské jednotky, aby lokalizovaly a eliminovaly danou hrozbu. Premiér by požadoval pravidelné hlášení o tom, kde jsou odstřelovači umístěni, zda jsou stacionární nebo mobilní, na koho se pravděpodobně zaměřují, jaká je míra přežití obětí, zda jsou

Jsmo ve válce. Bez velitelů

14.1.2020

Když se novináři před několika dny ptali Andreje Babiše, kdy koronavírové nákaze zřít Ustřední krizový štáb, odbyl je v takového nepotřebuje, protože tím štábem je vláda. Teď se kabinet složený z politiků není schopen odborně řídit nouzou v zemi. Jako první na to upozornili lékaři a obzvlášť hlasitě v stomatologické komory Roman Šmucier.

Komentář

KATEŘINY PERKNEROVÉ

Podle jeho názoru by premiér neměl běhat po skladech potravin, kontrolovat odběry ve **stanech** nebo korzovat po hranicích, ale sedět ve Strakově akademii a strategicky řídit zemi. A také plánovat, co s ní bude, až se epidemie zvládne. Denní agendu by pod vedením epidemiologa Romana Prymuly měli mít na starosti šéfové lékařských komor, aby řídili situaci ve zdravotnictví, což je momentálně naprosto klíčová záležitost.

26.12.2020 8:08

Jsmo ve válce! Témito slovy varuje politolog Zdeněk Zbořil spoluobčany i o Vánocích. Nechce je strážit, ale prý se skutečně nacházíme ve válce... To nebezpečí válečného stavu v Evropě tady je a možná, že je mnohem bliž, než si dokážeme představit," připomíná Zbořil.

Foto: Hans Štembera
Popisek: Zdeněk Zbořil

Prezident Miloš Zeman rád fixává, že jsme ve válce. Ve válce s koronavirem. Zbořil v rozhovoru pro Prvnízpravy.cz připomněl, že jde sice jen o metaforu, ale i tak podle jeho názoru tato metafora vystihuje skutečnost.

Ing. Miloš Zeman
BPP
První přímo zvolený prezident ČR
prezident České republiky

Sympatizovat Profil
Položit dotaz Odpovědět
Hodnotit Štítky

Metodika

Cíl analýzy

Cílem analýzy je vyhodnotit četnost výskytu vybraných válečných metafor v publicitě pandemie koronaviru v českých médiích v období od ledna 2020 do července 2021, a to s přihlédnutím k časovému vývoji jejich výskytu, k tomu, v jakých médiích se tyto metafory objevovaly, a kteří zástupci českého politického spektra je využívali ve svých mediálně reflektovaných výrocích.

Výběr příspěvků

Analýza využívá příspěvky ze sledovaného období, které jsou obsaženy v mediálním archivu Newton Media. Příspěvky pocházejí ze všech skupin médií s výjimkou agenturního zpravodajství. Příspěvky byly vybrány na základě předem vytipovaných klíčových slov „boj“, „obět“, „zásah“, „1. linie“, „úder“, „útok“, „válka“, „nepřítel“, „bitva“, „prohra“ v kontextu výrazů „COVID“ či „koronavir“, a to ve všech možných kombinacích těchto slov (např. „válka s koronavirem“ i „válka proti koronaviru“).

Vlastní analýza

Vybrané relevantní příspěvky byly analyzovány kvantitativně. To znamená, že nebyl hodnocen jejich konkrétní obsah (např. vyznění vůči určitému subjektu), ale pouze relevance vůči sledovanému tématu. Pomocí filtrování obsahu byly příspěvky dále rozřazeny do podkategorií na základě výskytu dalších upřesňujících výrazů, např. jmen politiků, v jejichž citacích se sledovaná klíčová slova objevila. Ke kvantitativnímu vyhodnocení příspěvků byla rovněž využita metadata, např. datum vydání příspěvku, titul, v němž byl příspěvek publikován, příslušnost ke skupině médií apod.

Pro analýzu citací politiků byli vytipováni přední představitelé české politické scény, a to jak zástupci současné vlády (premiér a ministři), tak i současný prezident. Zároveň byl zkoumán výskyt sledovaných výrazů v promluvách opozičních politiků a bývalého prezidenta.